

Oto Polouček
Babičky na bigbítu: Společenský život na moravském
venkově pozdního socialismu

DOI: 10.31577/EtnoRozpra.2021.28.2.09

Michal Uhrin

Acknowledgement

Vydanie príspevku bolo podporené grantom VEGA č. 1/0194/20 Morálne naratívy o náboženských a etnických skupinách vo vyučovaní vybraných predmetov na základných školách.

Kontakt / Contact

Mgr. Michal Uhrin, PhD., Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, Gondova 2, 811 02 Bratislava, Slovenská republika, e-mail: michal.uhrin@uniba.sk

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-8062-5785>

Ako citovať / How to cite

Uhrin, M. (2021). Oto Polouček. Babičky na bigbítu: Společenský život na moravském venkově pozdního socialismu. *Etnologické rozpravy*, 28(2), 88-90. <https://doi.org/10.31577/EtnoRozpra.2021.28.2.09>

Oto Polouček: Babičky na bigbítu: *Společenský život na moravském venkově pozdního socialismu*. Brno: Masarykova univerzita, 2020, 167 s.

Ťažiskovou témou publikácie *Babičky na bigbítu: Společenský život na moravském venkově pozdního socialismu* je dynamika a premeny spoločenského života v období takzvanej normalizácie, ktorú autor datuje do začiatku sedemdesiatych rokov 20. storočia (Polouček, 2020: 8). Kniha predstavuje rozšírenú verziu dizertačnej práce autora, ktorá bola obhájená v roku 2019 na Ústave európskej etnológie Filozofickej fakulty Masarykovej univerzity. Z formálneho hľadiska je kniha členená na nasledujúce časti *Předmluva* a *Úvod*, v ktorých autor podáva základné okolnosti vzniku práce. Analytické a empirické jadro práce tvoria časti *Výzkum venkova v širších souvislostech; Společenský život a venkovská každodennost; Státní kulturní politika a venkov pozdního socialismu; Taneční zábavy – nadčasový pilíř venkovské socializace; Přesah organizovaného – neformální setkávání v rámci i vně institucí*.

Hlavným cieľom autora je „sledovanie kontinuity a procesov modernizácie pri štúdiu premiérov spoločenského života na vidieku počas neskorého socializmu“ (Polouček, 2020: 7). Stanovený výskumný zámer autor sleduje na príklade konkrétnych sociálnych a kultúrnych javov v každej kapitole.

V časti *Výzkum venkova* v širších souvislostech podáva autor analýzu vybraných prístupov pri štúdiu rurálneho prostredia. Autor využíva „mikrohistorickú metódu inšpirovanú antropologickými prístupmi..., ktorá kladie dôraz na štúdium malých spoločenstiev, ktoré však nevníma ako pasívny predmet spoločenských zmien, ale skôr ako jej spolutvorci“ (Polouček, 2020: 11). Polouček počas etnografického výskumu v spomínaných lokalitách aplikoval metódu orálnej histórie/mikrohistórie prostredníctvom ktorej „dáva výkladu dejín ľudský hlas“ (Polouček, 2020: 11). Takýto metodologický prístup je jednou z najsilnejších stránok publikácie.

V časti *Stručné představení lokalit výzkumu* charakterizuje lokality, v ktorých prebiehal dlhodobý etnografický, orálno-historický výskum. Konkrétne ide o obec Dolní Kounice a dve obce v okolí Moravského Krumlova – Rokytná a Petrovice. Výber lokalít autor podrobne zdôvodňuje.

Z teoretického a metodologického hľadiska autor čerpá inšpiráciu z viacerých zdrojov, pričom jasne zdôvodňuje výber teoretických prístupov, ako aj výskumných metód. Jedným z metodologických pilierov Poloučkovo výskumu je metóda orálnej histórie. Autor však aplikuje metódu kriticky. Okrem toho, že vyzdvihuje jej pozitíva, zároveň explicitne uvádza viaceré nedostatky. Otvorene deklarovať biele miesta aplikovaných teoretických perspektív a metodologických prístupov považujem za nevyhnutnú súčasť každého vedeckého výskumu.

Teoretickým a metodologickým aspektom výskumu každodennosti sa autor venuje aj v častiach *Spoločenský život a venkovská každodennosť a Státní kulturní politika a venkov pozdního socializmu*. Okrem teoretických a metodologických úvah, tieto state obsahujú aj analýzu etnografických dát a historických údajov. Autor neustále prepája lokálne (mikrohistorické kontexty) s prebiehajúcimi celospoločenskými zmenami a procesmi.

Všetky časti publikácie prinášajú hodnotné etnografické a historické poznatky. Osobitne by som však chcel vyzdvihnúť práve časť *Taneční zábavy – nadčasový pilíř venkovské socializace*, ktorá je zameraná na špecifickú oblasť trávenia voľného času. Je potrebné navyše dodať, že týmto témam je doposiaľ venovaná len okrajová pozornosť, čo v konečnom dôsledku konštatuje aj samotný autor.

Kniha Ota Poloučka *Babičky na bigbítu* je dôležitým príspevkom pre etnologické a orálno-historické štúdium obdobia socializmu. Predstavuje etnografickú a historickú sondu do života obyvateľov obcí Dolní Kounice, ako aj Rokytník a Petrovice v okolí Moravského Krumlova. Napriec celým dielom Polouček kriticky reflektuje relevantné historické, etnologické, antropologické a sociologické práce. Nezameriava sa výhradne na zahraničnú literatúru, ale podáva aj prehľad a kritickú analýzu prác českých a slovenských autorov. Autor samotný publikoval viacero štúdií, v ktorých sa zaoberal čiastkovými teoretickými a metodologickými otázkami týkajúcimi sa orálnej histórie, výskumu každodennosti či etnológie socializmu (napr. Polouček, 2019, 2020, 2021). Poloučkova kniha *Babičky na bigbítu: Společenský život na moravském venkově pozdního socialismu* je tak hodnotným a erudovaným završením doterajšieho autorovho bádateľského záujmu.

Referencie

Polouček, O. (2019). Dance Parties and the Symbolic Construction of Communities in the Era of Late Socialism in Czechoslovakia. *Národopisná revue*, 29(5), 18-28.

Polouček, O. (2020). Kontinuity v období „revolučních proměn“ a „soumraku selského stavu“ (příspěvek ke studiu života na venkově v socialistickém Československu). *Slovenský národopis*, 68(1), 29-46.

Polouček, O. (2021). Progresivní formy lidových tradic jako součást socialistického způsobu života: jazyk a československá etnografie v období tzv. normalizace. *Národopisný věstník*, 80(1), 54-72.